

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย และการรักษาศีลของพระสงฆ์" เป็นงานศึกษาวิจัยแบบวัคครั้งเดียว (One - shot Case Study) โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ประชากรในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ พระสงฆ์ไทยที่อยู่ในวัคัทธนา (ตามประกาศของกรมการศาสนา) ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 19 วัคัท ทั้งรายชื่อวัคัทธนาต่อไปนี้คือ

รายชื่อวัดพัฒนาในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อวัด	ตำบล	อำเภอ	เป็นวัดพัฒนาประจำปี
1. สระเกษ	บ้านบากร	ป้อมปราบ ฯ	2507
2. มังกรมณฑลวาสุ	ป้อมปราบ ฯ	ป้อมปราบ ฯ	2516
3. ปทุมวนาราม	ปทุมวัน	ปทุมวัน	2507
4. โศภนนิเวศนาราม	ยานนาวา	ยานนาวา	
5. ชรรมนงคค	บางจาก	พระโขนง	2512
6. วชิรธรรมสาธิต	บางจาก	พระโขนง	2513
7. ราษฎร์วิฑูรย์ธรรม	คันนายาว	บางกะปิ	2516
8. คอนเมือง	ตลาดบางเขน	บางเขน	2510
9. หลักสี่	ตลาดบางเขน	บางเขน	2516
10. แสนสุข	มีนบุรี	มีนบุรี	2521
11. กวาคะนอง	นุคโคโค	ชนบุรี	2514
12. บางสะแกนอก	ตลาดพลู	ชนบุรี	2514
13. ฤทธิพิทักษ์	บางปีชั้น	บางกอกน้อย	2510
14. บวรมงคล	บางพลัด	บางกอกน้อย	2513
15. ราชสิทธิาราม	วัดอรุณ	บางกอกใหญ่	2507
16. เสวตฉัตร	บางลำภูกลาง	คลองสาน	2513
17. ราษฎร์บูรณะ	บางปะกอก	ราษฎร์บูรณะ	2513
18. วิจิตรการนิมิตร	คูหาสวรรค์	ภาษีเจริญ	2512
19. รัชูปถุณมาลา	กัลมิง	กัลมิง	2519

กลุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละวัดประมาณ 30% ของพระสงฆ์ในวัดพัฒนาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Random Sampling

วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

การเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์นั้นเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของความเป็นสงฆ์ จึงทำให้สื่อมวลชนบางประเภทไม่อยู่ในภาวะวิสัยที่พระสงฆ์จะเปิดรับ เช่น ภาพยนตร์ เป็นต้น ดังนั้นการเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์ในการศึกษาวิจัยนี้ จึงมีเพียงหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ เท่านั้น ในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามเพื่อวัดความทันสมัย และการรักษาศีลของพระสงฆ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้คือ

1. ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่ควรจะเป็นในสังคมสมัยใหม่ จากหนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ทำงานอยู่ในกรมการศาสนา

2. รวบรวมความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่ง "ความทันสมัยของพระสงฆ์" และ "การรักษาศีลของพระสงฆ์" โดยในเรื่องของความทันสมัยนั้นจะยึดตามแนวการศึกษาของ อเล็กซ์ อินเคลเลส และคณะ (ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลที่จะได้กับงานวิจัยอื่น ๆ ซึ่งยึดหลักของ อเล็กซ์ อินเคลเลส ในเรื่องของความทันสมัยเช่นเดียวกัน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัด "ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย และการรักษาศีลของพระสงฆ์" ไปปรึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพระศาสนา เช่น ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ เพื่อขอคำปรึกษาและแนะนำ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับพระสงฆ์ จำนวน 30 รูป ที่วัดสุทัศน์เทพวราราม และวัดเกียรติกษัตริย์ จากนั้นจึงนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบ และได้รับคำแนะนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่จะใช้ ซึ่งเป็นการปรับปรุงครั้งที่ 2 ก่อนเก็บข้อมูลจริง

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นทั้งคำถามเปิด และคำถามปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพระสงฆ์ เช่น อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความบ่อยครั้ง ระยะเวลา ลักษณะเนื้อหาของข่าวสาร ในการเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ซึ่งแสดงออกถึงความทันสมัยของพระสงฆ์

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ซึ่งแสดงออกถึงการรักษาศีลของพระสงฆ์

ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาใช่เก็บข้อมูลกับพระสงฆ์ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 233 รูป ที่วัดพัฒนาในกรุงเทพมหานคร

ในการหาค่าความเชื่อถือได้ในเรื่องความทันสมัยของแบบสอบถาม ใช้สูตรของ **Kuder Richardson** หรือ **KR-20** โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum p q}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} คือ ความเชื่อถือได้

k คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม (12 ข้อ)

p คือ สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกแต่ละข้อ

q คือ สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดแต่ละข้อ

ได้ค่าความเชื่อถือได้ของความทันสมัย = .50

ในการหาค่าความเชื่อถือได้ในเรื่องการรักษาศีลของแบบสอบถาม ใช้สูตรของ α -coefficient

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum v_i}{v_t} \right)$$

- เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อถือได้
 k คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $v_{\pm}$ คือ ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 v_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ได้ค่าความเชื่อถือได้ของการรักษาศีล = .54

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้เก็บข้อมูลอีก 5 คน ซึ่งเป็นศิษย์วัดและทำงานอยู่ในกรมการศาสนา 3 คน และนักวิชาการศาสนาอีก 2 คน ก่อนเริ่มทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามให้ผู้ร่วมวิจัยเข้าใจถูกต้องตรงกัน

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. การเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์ วัดจากคะแนนบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชนคูณกับระยะเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละชนิดที่เลือกในคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้ง ระยะเวลา ในการเปิดรับสื่อมวลชนให้คะแนนเป็นดังนี้

ก. ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์

- ถ้าอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์/สัปดาห์

เปิดรับทุกวันหรือประมาณ 5-6 ครั้ง   ให้คะแนน 3   คะแนน

เปิดรับ 3-4 ครั้ง   "   2   "

เปิดรับ 1-2 ครั้ง   "   1   "

ไม่ได้เปิดรับ   "   0   "

- ถ้าอ่านนิตยสาร/เดือน

เปิดรับมากกว่า 3 ครั้ง   ให้คะแนน 3   คะแนน

เปิดรับ 2-3 ครั้ง   "   2   "

เปิดรับ 1 ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ได้เปิดรับ	"	0	"
ข. ระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ พังวิทย์ คุุโทรทัศน์ แต่ละครั้ง			
เปิดรับมากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	ให้คะแนน	5	คะแนน
เปิดรับ 31-60 นาที	"	4	"
เปิดรับ 16-30 นาที	"	3	"
เปิดรับ 10-15 นาที	"	2	"
เปิดรับน้อยกว่า 10 นาที	"	1	"
ไม่ได้เปิดรับ	"	0	"

เมื่อนำเอาคะแนนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งได้จากค่าคะแนนของความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละชนิด คูณ ระยะเวลาในการเปิดรับ แล้วจึงนำมาจัดระดับของการเปิดรับสื่อมวลชนเป็น 3 กลุ่ม* ดังนี้

1. การเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูง
2. การเปิดรับสื่อมวลชนในระดับปานกลาง
3. การเปิดรับสื่อมวลชนในระดับต่ำ

2. ความทันสมัยของพระสงฆ์ วัจจากแบบสอบถามตอนที่ 3 (จำนวน 12 ข้อ) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 0,1 ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบในตัวเลือกซึ่งกำหนดว่าเป็นคุณลักษณะของความทันสมัยของพระสงฆ์จะให้คะแนนเป็น 1 แต่ถ้าคำตอบเป็นตัวเลือกอื่นก็ถือว่าเป็น 0 เมื่อรวมคะแนนแล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม* ดังนี้

---

* การแบ่งกลุ่มระดับสูง กลาง ต่ำ ใช้หลักการแบ่งดังนี้

กลุ่มระดับสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย + ครึ่งหนึ่งของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มระดับกลาง คือ ผู้ที่มีคะแนนระหว่างค่าเฉลี่ย $\pm$ ครึ่งหนึ่งของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มระดับต่ำ คือ ผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย - ครึ่งหนึ่งของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. กลุ่มที่มีความทันสมัยในระดับสูง
2. กลุ่มที่มีความทันสมัยในระดับปานกลาง
3. กลุ่มที่มีความทันสมัยในระดับต่ำ

3. การรักษาศีลของพระสงฆ์ วัคจากแบบสอบถามตอนที่ 4 (จำนวน 9 ข้อ) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1, 2 และ 3 ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบในตัวเลือกซึ่งกำหนดว่าเป็นการรักษาศีลในระดับต่ำ จะให้คะแนนเป็น 1 รักษาศีลในระดับปานกลาง จะให้คะแนนเป็น 2 และรักษาศีลในระดับสูง จะให้คะแนนเป็น 3 เมื่อรวมคะแนนแล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่มีการรักษาศีลในระดับสูง
2. กลุ่มที่มีการรักษาศีลในระดับปานกลาง
3. กลุ่มที่มีการรักษาศีลในระดับต่ำ

---

* การแบ่งกลุ่มระดับสูง กลาง ต่ำ ใช้หลักการแบ่งเช่นเดียวกับหลักของการเปิดรับสื่อมวลชนและความทันสมัยของพระสงฆ์